

BØKER

La meg være gretten!

LIVSSTIL

Håndbok for glade gubber

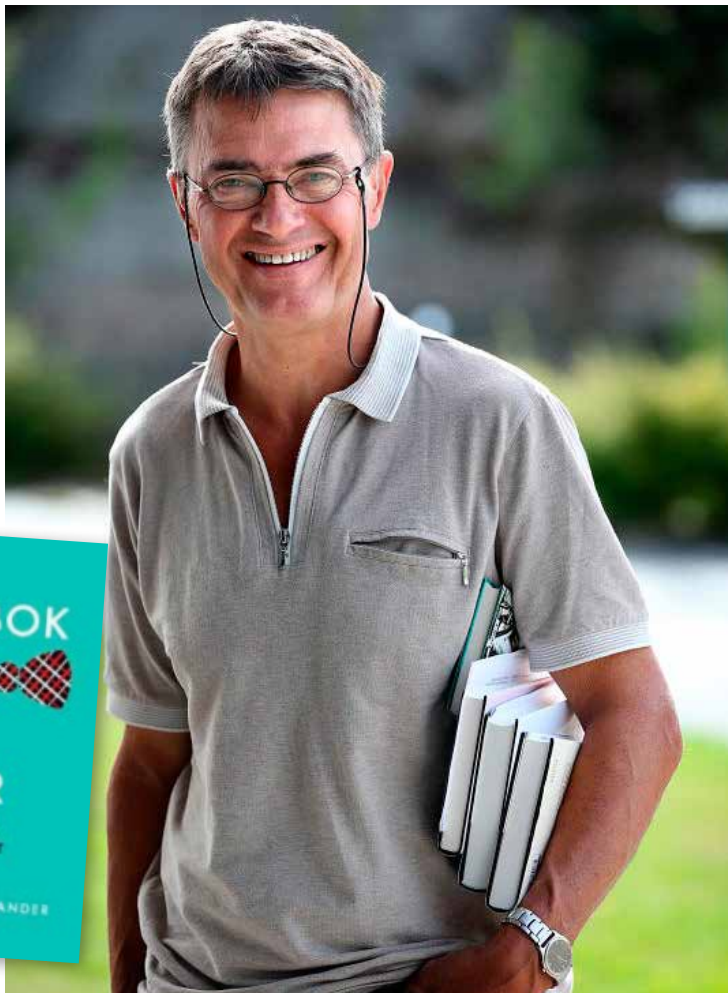
Forfatter: Dag Sebastian Ahlander
Forlag: Pax

► 109 gode råd av den høyst allminnelige sorten. Til å bli sur av.

En svensk pensjonert ambassadør, Dag Sebastian Ahlander (f. 1944), har fått det for seg at han vil bli en blid gammel gubbe. Han om det. Så utbasunerer han det for all verden med en bok. Det er verre. Rådene er aldeles allmenne og repetert til det kjedsommelige, i alle fall for oss som er kommet i gubbealder, der jeg nå befinner meg ublidt plassert.

I motsetning til Ahlander har jeg tenkt å forbli passe gretten. Det ville kle meg dårlig om jeg skulle bli blid på mine gamle dager, forskrekke mer enn glede om jeg skulle gjennom en slik forvandling her jeg sitter med livets kveldssol i grånende hår. Hva vil familien si, og vennene, om jeg hadde hatt noen. Bevare meg vel.

«Tenk på at tiden er kort, men livet langt», er et av hans råd. Min erfaring er at det er omvendt. «Ikke flytt til en mindre bolig». Skal jeg male vegger og impregnere pipa til jeg faller ned av stigen? Da blir jeg skikkelig gretten. «Grav deg ikke ned i småting». Jasså, det som har vært min irriterende og forsurende glede livet gjennom! Om slik holder det på til han kom-

SURGUBBE: Anmelder Alf Kjetil Igland smiler her, men vil likevel forbeholde seg retten til å være en gretten gubbe. FOTO: KJARTAN BJELLAND

mer til råd 109. Det er forresten «Hvil i fred». Endelig noe med mening. Jada, når så langt kommer, skal det stå på steinen at her hviler en gretten gubbe – endelig i fred!

Holder dette på, kommer jeg snart med motskriftet: 109 gode råd for livets gretne gubber. Det

blir en sann svir. Der er noen av oss. Forresten, ett råd til høres ikke så verst ut: «Sett litt farge på deg selv». Ahlander forteller at da han var femti, begynte han å gå med røde tversoversløyfer. Jeg skal i det minste tenke på dét. **ALF KJETIL IGLAND**

”Hva vil familien si, og vennene, om jeg hadde hatt noen. Bevare meg vel.

Lang vei hjem fra Afghanistan

DOKUMENTAR

Også vi, når det blir krevet

Forfattere: Thomas Victor Nysted og Caroline Gundhus Nysted
Forlag: Vigmostad Bjarke

► Sterkt og ektefølt, for første gang med både soldatens og pårørendes perspektiv

Under et oppdrag i Ghormach i Afghanistan i mai 2010 blir en gruppe norske soldater ofre for et bakholdsangrep. Alle overlever denne gangen, men Thomas Victor Nysted og syv andre blir skadet. Nysted skades alvorlig.

Han opplever også at noen av vennene dør i et nytt angrep litt senere samme år.

Uavhengig av hvor man står politisk i forhold til det som har skjedd i Afghanistan de siste tolv årene, så er det gripende å

lese Nysteds historie. Han er en ung soldat som tror på oppdraget sitt, og som er villig til å risikere livet sitt for sitt lands interesser. Han betaler med helse, og er få minutter unna å miste livet, slik noen av vennene gjør mens han ligger skadet.

Det finnes også andre sterke soldatberetninger fra Afghanistan. Nysteds bok er likevel unik. Den viktigste grunnen, er at den samtidig forteller historien til nærmeste pårørende, Caroline Gundhus Nysted. Og den har et tredje viktig element, i at den fokuserer på begges vei til et normalt liv etter det alvorlige traumat.

De to brukes i dag som foredragsholdere av Forsvaret om disse temaene.

Dette er ikke boken for deg som vil forstå Afghanistan-konflikten. Det er heller boken for deg som er ute etter en fullstendig oversikt over de norske styrkene og alt de har drevet med. I stedet har ekteparet Nysted skrevet en personlig beretning om et krigstraume og hvordan de har taklet det. Boken har utvilsomt verdi for andre som har opplevd alvorlige traumer og jobber med å finne en vei tilbake til et normalt liv.

TARJEI LEER-SALVESEN

Svakt fra Lahlum

ROMAN

Kameleonmenneskene

Forfatter: Hans Olav Lahlum

Forlag: Cappelen Damm

► Fortellerstemmen blir rett og slett stiv og kjedelig.

Den femte krimboken fra Hans Olav Lahlum har få spenningspunkter, og desto mer langhalm. Hans første krim i serien om kriminaletterforsker K2, og den rullestolbundne ungkvinnen Patricia, «Menneskefluene», kom i 2010 og var svært spennende. Siden har fascinasjonen avtatt, språket er stivnet og intrigene blitt mindre interessante. Denne gangen er også flere av mordene lite sannsynlige eller troverdige.

Rammen er, som i de foregående romanene, den middelmadige etterforskeren Kolbjørn Kristiansen som søker hjelp fra den sylskarpe, isolerte og asosiale unge Patricia i rullestol. Ettersom forfatteren har særdeles gode

historiekunnskaper, har han lagt hver av bøkene til en spennende historisk epoke i etterkrigstiden, som opprulling av nazi-kollaborasjon og tiden for Marx-sympatier. Denne gangen er det den kalde krigen som står for tur, med spionasje til fordel for Sovjetunionen.

Det rare er at potensialet i den spennende tematikken ikke blir tatt ut, men redusert til en bifortelling i en tradisjonell personrelasjonskonflikt. Det er først på side 171 i boka at denne tematikken blir introdusert og får gitt fortellingen temperaturen, som siden igjen koker ned til lite. Skildringen av et samlivsbrudd er i tillegg lite troverdig.

Som i de foregående romanene framstilles etterforskeren som en mann med begrenset talent, og dette gnis inn gjentatte ganger med fravær av eleganse av den autoritære forfatteren. Fortellerstemmen blir rett og slett stiv og kjedelig. Følgelig blir hele boka det i perioder.

VALERIE KUBENS

Empatisk om kynikere

ROMAN

Før flommen tar oss

Forfatter: Helena Thorfinn

Forlag: Silke forlag

► Brutal, elegant og kunnskapsrik fortelling

Vel er dette en debutroman, men Helena Thorfinn har skrevet lenge. Mest som journalist. Romanen «Før flommen tar oss» har en ramme fortelling fra Dhaka, Bangladesh. Vi følger to fattige, unge jenters kamp for tilværelsen på den ene siden, og et svensk ektepar fra bistandsmiljøet på den andre siden. Skjebnene veves etter hvert inn i hverandre.

Det Helena Thorfinn behersker så godt, er å få leseren med på å veksle mellom svært ulike perspektiver gjennom fortellingen sin. Her er ambassadefester, bistandsforvaltning og tekstilarbeidernes vanskelige kår skildret med god innsikt.

Spennende biroller mangler heller ikke.

Aller sterkest er nok beretningene fra den svenske ambassaden og den felles nordiske klubben i Dhaka, hvor

kynismen ligger tykt utenpå en del av scenebeskrivelsene og karakterskildringene. Men ikke uten at leseren under seg over hvordan alle sammen havnet her, og får litt empati også for de som ikke skildres bare hyggelig.

Bak historiene til menneskene vi blir kjent med, ligger to større prosesser som griper inn i alt som skjer i Bangladesh. Den ene er industrialiseringen, med påfølgende økonomisk vekst, men samtidig farlige arbeidsplasser for mange. Den andre er radikaliseringen av islamistiske bevegelser flere steder i landet.

Kjærligheten har litt triste kår. Korrupsjonen florerer. Det er høyst uklart for hovedpersonene om bistandsprosjekter har noen positiv effekt i stor skala.

Men i det små, kanskje. Det er lov å håpe.

Silke Forlag må ha litt tro på bistandsbransjen, til tross for denne romanen. De har nemlig donert en del av inntektene fra boksalg til Strømmestiftelsen. Men det er ikke derfor du bør lese den. Les fordi det er en god bok.

TARJEI LEER-SALVESEN

